

**Uchwała nr XXV/185/2016
Rady Gminy Świdnica
z dnia 22 marca 2016 r.**

w sprawie przyjęcia rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za 2015 r.

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2015 r., poz. 1515 z późn. zm.) oraz art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015 r., poz. 332 z późn. zm.) uchwała się, następuje:

- §1. Przyjmuje się roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za 2015 r. stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.
- §2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Świdnica.
- §3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCA
Rady Gminy Świdnica
Regina Adamska
Regina Adamska

Uzasadnienie
do Uchwały nr XXV/185/2016
Rady Gminy Świdnica
z dnia 22 marca 2016 r.

w sprawie przyjęcia rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za 2015 r.

Projekt przygotowany został zgodnie z powołanymi przepisami we wstępie niniejszej uchwały, które to w terminie do 31 marca każdego roku zobowiązują wójta gminy do składania radzie gminy sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i przedstawiania potrzeb w tym zakresie. Podjęcie uchwały jest zatem w pełni uzasadnione.

sporządziła: E. Burdek

RADCA PRAWNY

Anna Saporska-Mackowiak
.....
W/1WB/604
(Radca Prawny)

KIEROWNIK
Gminnego Ośrodka Pomocy
Społecznej w Świdnicy

Ewa Burdek
.....
(Kierownik GOPS)

Załącznik
do Uchwały nr XXV/185/2016
Rady Gminy Świdnica
z dnia 22 marca 2016 r.

**Plan finansowy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej za 2015 r.
w zakresie wspierania rodziny.**

1. Dotacja z budżetu wojewody na wynagrodzenie asystenta rodziny	- 0
2. Dotacja z budżetu gminy na realizację zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej ogółem: 105.077	
w tym na:	
- opłacanie pobytu dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	- 12.003
- opłacanie pobytu dzieci w rodzinach zastępczych	- 60.602
- wynagrodzenie asystenta rodziny	- 32.472
3. Obsługa zadania realizowania była w ramach kosztów własnych ośrodka pomocy społecznej.	

*„ Przyszłość ludzkości idzie przez rodzinę!
Jest zatem rzeczą nieodzowną i nagłą,
aby każdy człowiek dobrej woli zaangażował się
w sprawę ratowania i popierania
wartości i potrzeb rodziny ”. (J. Paweł II).*

Rodzinę należy uważać za kolebkę osobowości w bliskich interakcjach z rodzicami, rodzeństwem czy dziadkami, dziecko rozwija podstawowe funkcje psychologiczne i kształtuje strukturę osobowości: wzrasta w świat kultury danego społeczeństwa i przyjmuje normy zachowania. Szczęśliwe życie rodzinne jest dla dzieci i młodzieży bardzo ważne. Szczęśliwy dom zapewnia prawidłowy rozwój dziecka i powodzenie w życiu. Brak przygotowania do małżeństwa uważa się za jeden z głównych czynników nietrwałości młodej rodziny. Nieprzygotowanie do samodzielnego życia młodych ludzi przejawia się przede wszystkim w niedojrzałości psychicznej i społecznej, a więc w niezaradności życiowej, słabej odporności na powstające trudności, nieumiejętności partnerskiego współżycia, niemożności darowania sobie i innym błędów i pomyłek.

Dziś ludzie gubią cel życia, zatracają się ponieważ przemiany społeczne i kulturowe w istotny sposób zmieniły system wartości. Współczesna rodzina przeżywa kryzys. Nie wszystkie rodziny są w stanie realizować swoje funkcje w wystarczającym stopniu, aby stworzyć dzieciom odpowiednie warunki do ich prawidłowego rozwoju. Część rodzin nie potrafi stworzyć optymalnych warunków na skutek czynników zewnętrznych. Są też rodziny, w których źródło problemów związane jest z zachowaniami członków rodziny. Mogą to być zachowania o charakterze nieprzystosowania społecznego.

Życie rodzinne nie jest wolne od problemów i trudności, które mogą zaburzać funkcje rodziny. Rodzina, która nie spełnia przypisanych jej zadań to rodzina wadliwa, nieprawidłowa, czyli dysfunkcyjna. Rodzina, w której zaburzone są relacje wewnątrzrodzinne to rodzina dysfunkcjonalna.

Do przyczyn dysfunkcjonalności rodziny należą: alkoholizm, narkomania, bezrobocie i ubóstwo, przemoc, przestępczość, pornografia, prostytutka, separacje, rozwody, choroby, śmierć bliskich, zagrożenia sektami, rodziny niepełne i zrekonstruowane. Trudno we współczesnym świecie pokonać te zagrożenia.

Rodzina i jej funkcjonowanie jest istotnym środowiskiem, które może optymalnie realizować rozwój sfer emocjonalnych, intelektualnych i społecznych dziecka, ale może także zaburzać lub hamować biologiczne uwarunkowania jego różnych sfer rozwojowych. Każda rodzina tworzy swój

własny, niepowtarzalny system opiekuńczo-wychowawczy i socjalizacyjny oparty na pewnej hierarchii wartości, przyjętych norm społecznych i etycznych, przejawiających się w postawach rodzicielskich, więzach uczuciowych i relacjach społeczno-emocjonalnych między rodzicami i dziećmi. Rodzina tradycyjna, w której wychowywanie dzieci oparte było na wzorcach i tradycjach rodziny pochodzenia i minionych pokoleń jest wypierana. Współcześnie upowszechnia się struktura rodziny nowoczesnej, partnerskiej, a także rodziny alternatywnej w postaci związków partnerskich.

„ Epoka nasza bardziej niż czasy ubiegłe potrzebuje takiej mądrości, która by wszelkie rzeczy nowe, jakie człowiek odkrywa, czyniła bardziej ludzkimi”.(.....) .

Tylko od nas samych zależy, jak będą wyglądały nasze rodziny, na jakich fundamentach będą budowały swoją przyszłość nasze dzieci i w jakim stopniu dostosujemy życie rodzinne do zmieniającej się rzeczywistości.

Nowe zjawiska nasilające się w dobie przemian i przeżywających kryzysów przez rodzinę wymusiły na ustawodawcy uchwalenie ustawy, która ma wspierać rodzinę w jej problemach opiekuńczo-wychowawczych.

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowanych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej, które realizują go we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policji, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

Zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej są realizowane zgodnie z zasadami pomocniczości.

Praca z rodziną prowadzona była przez pracowników socjalnych od zawsze. Informują rodziny wymagające pomocy o możliwościach pomocy ze strony wszystkich instytucji działających na rzecz dzieci, ustalają terminy wizyt u specjalistów, pielęgniarek i lekarzy, współpracują z kuratorami sądowymi i sądem rodzinnym, informują o możliwości skorzystania z procedury "Niebieskiej Karty" jeżeli w rodzinie dochodzi do przemocy, współpracują ze szkołami.

Na terenie gminy w 2015 r. nie zafunkcjonowała placówka wsparcia dziennego dla dzieci z uwagi na brak środków finansowych na jej utworzenie i utrzymanie.

Kolejne wsparcie dla rodziny przeżywającej trudności opiekuńczo-wychowawcze tj. ustanowienie rodziny wspierającej nie było w roku 2015 r. realizowane, gdyż z rodzinami pracował asystent rodziny.

Uchwalone w budżecie na rok 2015 środki na realizację zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej oraz praca asystenta z rodziną przeżywającą trudności opiekuńczo-wychowawcze, były wystarczające na wpieranie tych rodzin.

Kolejnym zadaniem wynikającym z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej było zatrudnienie asystenta rodziny ze środków własnych gminy.

Środków z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w ramach rządowego programu Asystent rodziny i koordynator pieczy zastępczej nie udało się w 2015 r. pozyskać, z uwagi na nieprecyzyjne określenie przez Dolnośląski Urząd Wojewódzki sposobu zatrudnienia asystenta w ogłoszonym konkursie. Od 1 stycznia 2015 r. rozszerzony został zakres działalności pomocy społecznej poprzez zapis w ustawie o obligatoryjnym zatrudnieniu asystenta rodziny, nie zaś jak do tej pory – dobrowolnym, zależnym od zasobów danej gminy.

Powołanie do życia instytucji asystenta rodziny miało na celu wspieranie naturalnych funkcji rodziny przy ścisłej współpracy z pracownikiem socjalnym. Był on po trosze psychologiem, terapeutą, doradcą, pedagogiem i mediatorem. Motywował, zachęcał, rozwiązywał problemy i konflikty rodzinne. Musiał budzić zaufanie, posiadał umiejętności w nawiązywaniu kontaktów. Nie oceniał lecz uświadamiał jak dany rodzaj zachowania może wpływać na drugiego człowieka. Zadaniem jego było wzmacniać pozytywne postawy i uczyć sprawdzonych metod wychowawczych. Rolą asystenta było dawanie impulsów do zmiany. Asystent działał i subtelnie i stanowczo, zachęcał a nie zniechęcał. Rolą jego było diagnozowanie problemów rodziny i omawianie swoich spostrzeżeń z członkami rodziny przeżywającej trudności opiekuńczo-wychowawcze. Przez działania asystenta rodzina powinna otwierać się na środowisko i ewentualne jego wsparcie.

Praca asystenta miała charakter pracy socjalno-wychowawczej i/lub terapeutycznej, a jednocześnie asystent rodziny był zazwyczaj koordynatorem działań wielu innych służb społecznych, działających na rzecz rodziny. Po przeprowadzonej diagnozie asystent rodziny planował działania i ich realizację. Rozpoznawał obszary rodziny nadające się do naprawy, poszukiwał zasobów zarówno w samej rodzinie i jej poszczególnych członkach, jak również poszukiwał zasobów zewnętrznych (ze środowiska lokalnego czy oferowanych przez placówki pomocowe). Jednym słowem asystent rodziny bywał wszędzie tam, gdzie mógł oferować pomoc na rzecz rodziny, z którą współpracował.

Dla naszych rodzin asystenci rodziny załatwiali dosłownie wszystko, począwszy od żywności, aktów urodzenia dziecka, mebli, pozwów o ustalenie prawa do alimentów, pomocy w przewozie dzieci do placówek wsparcia dla osób dotkniętych przemocą, pracę, mieszkanie, poprzez naukę w prowadzeniu gospodarstwa domowego, utrzymania czystości mieszkania i higieny osobistej.

W przypadku 2 rodzin praca asystenta przyniosła 100% efekt. Nie zabrakło w ich pracy również porażek. Nie wynikały one z ich zaniedbań czy braku jego umiejętności. Rodziny, z którymi

pracowali, nie podjęły żadnej współpracy i nie chciały zmian w dotychczasowym życiu. Brak współpracy z asystentem wynikał z niefrasobliwości, niedojrzałości i patologicznych zachowań członków tych rodzin. Ze sprawozdań składanych przez asystentów rodziny wynikało jasno, że obecni rodzice zupełnie inaczej pojmują role rodzicielskie. Mało w nich odpowiedzialności, konsekwencji w działaniu, umiejętności wychowawczych oraz miłości w stosunku do dzieci i samych siebie. Bardzo dużo rodzin funkcjonuje w związkach partnerskich, nie gwarantując swoim rodzinom stabilizacji i zabezpieczenia finansowego, a małe niepowodzenia powodują, że ich związki szybko się rozpadają. Właśnie z takimi problemami spotykają się asystenci gminni.

W naszej gminie w roku 2015 r. zatrudnionych było 2 asystentów rodziny w formie umowy cywilno-prawnej a liczba rodzin korzystających z ich pomocy wyniosła 19. Pomocą asystenta do 3 miesięcy objęte były 2 rodziny, powyżej 3 do 12 miesięcy 14 rodzin, powyżej roku 3 rodziny, przeciętny czas pracy asystenta z rodziną wyniósł 11 miesięcy. Liczba rodzin, z którymi w 2015 roku asystent zakończył pracę wyniosła 10, ze względu na osiągnięcie celów – 5, ze względu na zaprzestanie przez rodzinę współpracy z asystentem – 1, ze względu na brak efektów 3 rodziny. Łącznie asystenci rodziny w 2015 r. przepracowali na rzecz rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze - 631 godzin, głównie ze względu na zaniedbania i zaniechania opiekuńczo-wychowawcze, alkoholizm i stosowanie przemocy. Asystenci rodziny współpracujący z rodziną zobligowani są ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do składania informacji ze swojej pracy do Sądu Rodzinnego.

Kolejne zadania z zakresu wspierania rodziny wynikające z cytowanej ustawy to ponoszenie przez gminę odpłatności za pobyt dzieci w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej i interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym (art. 191 ust. 8 i ust. 9). W pierwszym roku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej odpłatność gminy wynosiła 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka, w drugim roku wynosiła 30% a trzecim roku 50% wydatków za pobyt. Z każdym kolejnym rokiem wydatki za pobyt w pieczy będą wzrastać z uwagi na fakt wzrostu kosztów utrzymania w placówkach i rodzinach zastępczych oraz tym, że każdy kolejny rok pobytu w pieczy ustawowo narzuca gminie większą procentowo odpłatność. Im dłużej dziecko pozostaje w pieczy tym wydatki gminy wzrastają.

W 2015 roku w w pieczy zastępczej (rodzinach zastępczych, domach dziecka) umieszczonych zostało 4 dzieci z terenu naszej gminy. Postanowieniem Sądu Rodzinnego 1 rodzina zobowiązana została do obycia szkolenia w kierunku poprawy kompetencji wychowawczych organizowanego przez Powiatowe Centrum pomocy Rodzinie w Świdnicy. W przypadku 1 rodziny Sąd Rodzinny wydał postanowienie o przydzieleniu 1 rodzinie asystenta rodziny. Łącznie w pieczy zastępczej od

momentu obowiązywania ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej przebywa 26 dzieci. Za 8 dzieci gmina w 2015 r. ponosiła już 50% kosztów ich pobytu w pieczy zastępczej.

Tabela nr 1 .Wzrost wydatków na wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej

L p.	Lata	Wydatki za pobyt w rodzinach zastępczych	Wydatki za pobyt w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	Wydatki na wynagrodzenie asystenta rodziny	Łączne wydatki na wspieranie rodziny
1	2012	1339	5528	0	6867
2	2013	6053	16380	9588(w tym 8448 z budżetu wojewody)	32021
3	2014	31065	14109	38394(z budżetu wojewody)	83568
4	2015	60602	12003	32472(z budżetu gminy)	94077

Koszty związane z zatrudnieniem asystentów rodziny wraz z pochodnymi wyniosły **32.472** z budżetu gminy a stosunek pracy nawiązany został w formie umowy zlecenia. Łączne wydatki na zadania związane z realizacją zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wyniosły **105.077 (od 2012 r. jest to wzrost wydatków o 98.210)**.

Podsumowując powyższe nasuwa się pewna refleksja. Im więcej państwa tym mniej rodziców i rodziny. Rozbudowany system pieczy zastępczej stał się dla niektórych młodych, nieodpowiedzialnych, niedojrzałych osób sposobem na utrzymanie i wychowanie dzieci, których oni sami nie potrafią lub po prostu nie chcą wychowywać. System przemian gospodarczych, kulturowych i społecznych ujawnia takie właśnie postawy beztroskiej przedłużonej młodości połączonej z szeroko rozumianą wolnością bez żadnej odpowiedzialności za drugiego człowieka powołanego do życia. A może za ostro oceniamy młodych rodziców. Może to brak wzorów i wartości rodzinnych powoduje takie, a nie inne zachowania.

Potrzeby gminy na realizację zadań wynikających z zakresu wspierania rodziny na rok 2016 wynoszą: **129.000** z tego na:

- współfinansowanie pobytu dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych - 30.000
- współfinansowanie pobytu dzieci w rodzinach zastępczych - 60.000
- wspieranie rodziny poprzez asystenta rodziny - 39.000

Środki na realizację zadania z zakresu wspierania rodziny ustawodawca określił jako zadania obowiązkowe gminy.

Sporządziła: E. Burdek